

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

21. června 2007*

Ve věci C-173/05,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES,
podaná dne 19. dubna 2005,

Komise Evropských společenství, zastoupená E. Traversou a J. Hottiaux, jako
zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Italské republice, zastoupené I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci
s A. Cingolem, avvocato dello Stato, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

* Jednací jazyk: italština.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, R. Schintgen, P. Küris,
J. Makarczyk (zpravodaj) a L. Bay Larsen, soudci,

generální advokát: P. Léger,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. října
2006,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Projednávanou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Italská republika tím, že zavedla a ponechává v platnosti „ekologickou daň“ z plynovodů stanovenou v článku 6 zákona Sicilského regionu č. 2 o programových a finančních ustanoveních pro rok 2002 (legge n. 2, Disposizioni programmatiche e finanziarie per l'anno 2002), ze dne 26. března 2002 (GURS č. 14, ze dne 27. března 2002, část I, s. 1; dále jen „sicilský zákon“), nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 23 ES, 25 ES, 26 ES a 133 ES, jakož i z článků 4 a 9

Dohody o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Alžírskou demokratickou a lidovou republikou, podepsané dne 26. dubna 1976 v Alžíru a schválené jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2210/78 ze dne 26. září 1978 (Úř. věst. L 263, s. 1; Zvl. vyd. 11/13, s. 40, dále jen „dohoda o spolupráci“).

Právní rámec

Právní úprava Společenství

Dohoda o spolupráci

- 2 Podle článku 1 této dohody:

„Předmětem této dohody mezi Evropským hospodářským společenstvím a Alžírskem je podpora celkové spolupráce mezi smluvními stranami s úmyslem přispět k hospodářskému a sociálnímu rozvoji Alžírsko a napomoci posílení vztahů mezi stranami. Za tímto účelem budou přijata a prováděna ustanovení a opatření v oblasti hospodářské, technické a finanční spolupráce a v obchodní a sociální oblasti.“

- 3 Podle čl. 4 odst. 1 uvedené dohody je účelem spolupráce mezi Společenstvím a Alžírskou demokratickou a lidovou republikou podpořit zejména:

„[...]

— uvádění na trh a propagaci prodeje produktů, které Alžírsko vyváží,

— [...]

— pokud jde o energetiku, účast hospodářských subjektů Společenství na programech průzkumu, produkce a přeměny alžírských energetických zdrojů a na všech činnostech, které by na místě tyto zdroje zhodnotily, jakož i řádné plnění dlouhodobých smluv o dodávkách ropy, zemního plynu a ropných produktů mezi jejich hospodářskými subjekty,

[...]“

- 4 Článek 9 odst. 1 dohody o spolupráci stanoví, že „produkty pocházející z Alžírsko, které nejsou uvedeny na seznamu v příloze II Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství, se dovážejí do Společenství osvobozené od množstevních omezení a opatření s rovnocenným účinkem a od cel a poplatků s rovnocenným účinkem“.

- 5 Plyn metan patří mezi produkty uvedené v článku 9 dohody o spolupráci.

Vnitrostátní právní úprava

- 6 Článek 6 sicilského zákona stanoví:

„[...]

1. Za účelem financování investic určených ke snížení rizik pro životní prostředí vyplývajících z přítomnosti plynovodů obsahujících plyn metan umístěných na území Sicilského regionu a k jejich předcházení se zavádí ekologická daň. Příjmy budou sloužit k financování iniciativ na ochranu, obranu a zlepšování kvality životního prostředí, zejména v oblastech, kterými tato potrubí procházejí.

[...]

3. [...] Skutečností vedoucí ke vzniku daně je vlastnictví plynovodů obsahujících zemní plyn, které procházejí územím Sicilského regionu.

4. Poplatníky daně jsou vlastníci plynovodů klasifikovaných jako potrubí typu 1 uvedených v odstavci 3, kteří vykonávají přinejmenším jednu z těchto činností: přepravu, distribuci, prodej a nákup.

5. Pro účely daně se plynovodem rozumí soubor potrubí, kolen potrubí, přípojek, uzávěrů a dalších zvláštních komponentů, jejichž celek slouží k přepravě a distribuci zemního plynu.

6. Základ daně je tvořen objemem vyjádřeným v metrech kubických plynovodů klasifikovaných jako potrubí typu 1 ve smyslu ministerského nařízení ze dne 24. listopadu 1984, kterým se pro bezpečnostní účely upravují zařízení pro přepravu a distribuci zemního plynu potrubími.

7. Daň se stanoví za roční zdaňovací období ze základu daně stanoveného v odstavci 6.

[...]

10. Poplatníci daně uvedeni v odstavci 4 jsou povinni uhradit daň za kalendářní rok, poměrně k měsícům v roce, ve kterých byli vlastníky;

[...]“

- 7 Podle části 1 bodu 1.3 přílohy ministerského nařízení ze dne 24. listopadu 1984 (běžný doplněk ke GURI č. 12, ze dne 15. ledna 1985), jsou potrubími typu 1 potrubí s tlakem vyšším než 24 barů.

Postup před zahájením soudního řízení

- 8 V letech 2002 a 2003 Komise požádala italské orgány o objasnění podmínek uplatnění ekologické daně zavedené sicilským zákonem.
- 9 Dopisem ze dne 9. září 2003 italské orgány informovaly Komisi, že vzhledem k tomu, že se správní soud regionu Lombardie domníval, že uvedený zákon je v rozporu s pravidly práva Společenství, daň nebyla v praxi v italském právním řádu uplatňována.
- 10 Vzhledem k tomu, že Komise měla za to, že výše uvedená vyjádření nejsou ani vyčerpávající, pokud jde o skutkový stav, ani podložená z právního hlediska, dopisem ze dne 19. prosince 2003 zaslala Italské republice výzvu, ve které uvedla, že dotčená daň je v rozporu s články 23 ES, 25 ES, 26 ES a 133 ES, jakož i s články 4 a 9 dohody o spolupráci.

- 11 Jelikož Komise neobdržela na tuto výzvu žádnou odpověď, a to i přes prodloužení poskytnuté lhůty, dne 9. července 2004 zaslala Italské republice odůvodněné stanovisko a vyzvala ji k přijetí opatření nezbytných k tomu, aby vyhověla uvedenému stanovisku ve lhůtě dvou měsíců od jeho obdržení.
- 12 Vzhledem k tomu, že Italská republika na uvedené stanovisko neodpověděla, Komise se rozhodla podat projednávanou žalobu.

K žalobě

Argumentace účastnic řízení

- 13 Komise uplatňuje, zaprvé, že na území Sicilského regionu existuje pouze jedna infrastruktura plynovodů přepravující zemní plyn, která splňuje podmínky zdanění stanovené italskou právní úpravou. Uvedená infrastruktura, která je napojena na plynovody přes Středozemní moře, přepravuje zemní plyn z Alžírsko za účelem jednak jeho distribuce a spotřeby na italském území a jednak jeho vývozu do jiných členských států.
- 14 Komise tvrdí, že s ohledem na znění sicilského zákona je skutečným cílem dotčené daně postihnout přepravovaný produkt, tedy plyn metan, a nikoli infrastrukturu jako takovou. Podle sicilské právní úpravy totiž jednak skutečností vedoucí ke vzniku této daně je vlastnictví plynovodů obsahujících zemní plyn, a jednak poplatníky uvedené daně jsou vlastníci plynovodů, kteří vykonávají přinejmenším jednu z těchto činností: přepravu, prodej nebo nákup zemního plynu. Mimoto Komise upřesňuje,

že zdanitelný základ je tvořen objemem plynovodů, ve kterých je obsažen zemní plyn.

- 15 Zboží pocházející ze třetích zemí, uvedené do volného oběhu nebo do režimu tranzitu na italském území, podléhá tudíž podle Komise peněžité povinnosti, která představuje poplatek s účinkem rovnocenným dovoznímu clu (v případě, že zemní plyn je dovážen do Společenství) nebo vývoznímu clu (v případě přepravy tohoto zemního plynu do jiných členských států). Podle ustálené judikatury je přitom zavedení nových daní nebo rovnocenných opatření dotýkajících se zboží přímo dováženého ze třetích zemí zakázáno (rozsudky ze dne 13. prosince 1973, *Indiamex* a *De Belder*, 37/73 a 38/73, *Recueil*, s. 1609, body 10 až 18, jakož i ze dne 16. března 1983, *SIOT*, 266/81, *Recueil*, s. 731, bod 18).
- 16 Komise rovněž uplatňuje, že ze systému celní unie vyplývá, že cla a poplatky s rovnocenným účinkem, které se uplatní na zboží, které je v oběhu mezi členskými státy, jsou zakázány bez ohledu na cíl, pro který byly zavedeny. Pojem „poplatek s účinkem rovnocenným clu“ je totiž objektivním pojmem práva Společenství (rozsudek ze dne 14. září 1995, *Simitzi*, C-485/93 a C-486/93, *Recueil*, s. I-2655, bod 14).
- 17 Komise tvrdí, že zavedení ekologické daně porušuje společný celní sazebník, a tudíž články 23 ES, 25 ES, 26 ES a 133 ES v rozsahu, v němž tato daň narušuje vyrovnaní celního zatížení, které zatěžuje na vnějších hranicích Společenství zboží dovážené ze třetích zemí, čímž způsobuje nebezpečí vyvolání odklonu obchodu ve vztazích s těmito zeměmi a narušení volného pohybu zboží nebo podmínek hospodářské soutěže mezi členskými státy (rozsudek ze dne 22. dubna 1999, *CRT France international*, C-109/98, *Recueil*, s. I-2237, body 22 až 23 a uvedená judikatura).

- 18 Uvádí, zadruhé, že pokud je v dvoustranných nebo mnohostranných dohodách uzavřených Společenstvím s jednou nebo několika třetími zeměmi za účelem odstranění překážek obchodu stanoven zákaz poplatků s účinkem rovnocenným clu, jeho dosah je totožný s dosahem, který je mu přiznáván v rámci obchodu uvnitř Společenství (rozsudek ze dne 5. října 1995, Aprile, C-125/94, Recueil, s. I-2919, body 38 a 39).
- 19 Mimoto upozorňuje, že podle ustálené judikatury členský stát nesmí uplatňovat tranzitní cla nebo jakékoli jiné poplatky vztahující se k tranzitu zboží přes jeho území, jelikož tyto poplatky mají účinky rovnocenné vývoznímu clu (výše uvedený rozsudek SIOT, body 18, 19 a 23, jakož i rozsudek ze dne 27. února 2003, Komise v. Německo, C-389/00, Recueil, s. I-2001, body 50 a 51).
- 20 I talská vláda uvádí, že spornou daň nelze kvalifikovat jako poplatek s účinkem rovnocenným clu.
- 21 Uvedená vláda se domnívá, že Komise nevzala v úvahu účel ekologické daně, kterou je třeba chápat tak, že provádí zásady v oblasti životního prostředí uvedené ve Smlouvě o ES, a zejména zásadu obezřetnosti.
- 22 I talská vláda dále uplatňuje, že sporná daň má rysy, které jsou přímo a specificky spojené s dodržováním zásady obezřetnosti.

- 23 V tomto ohledu tvrdí, že dotčenou daň je třeba odvést pouze tehdy, je-li zemní plyn skutečně přítomen v infrastruktuře a vykonává-li vlastník některou z činností přepravy, distribuce, prodeje nebo nákupu zemního plynu. Tento postup tak vyjadřuje vůli regionálního zákonodárce zdaňovat pouze činnosti představující potenciální riziko škody pro životní prostředí.
- 24 Italská vláda připomíná, že příjem z dotčené daně je určen k financování investic určených ke snížení potencionálních rizik pro životní prostředí vyplývajících z přítomnosti infrastruktur umístěných na území Sicilského regionu a k jejich předcházení. Ochrana životního prostředí, která odpovídá cílům uznaným právem Společenství za základní, tak představuje jediný účel sporného zdanění. Tato skutečná spojitost mezi spornou daní a jejím ekologickým cílem je nevyvratitelným důkazem o necelní povaze uvedené daně.
- 25 Mimoto tato vláda upřesňuje, že ekologická daň nepostihuje zboží, ale pouze přepravní infrastrukturu, a že vztah mezi výší daně a objemem přepravovaného zemního plynu představuje pouhý technický parametr mající stanovit souvislost se skutečným rozsahem rizika pro životní prostředí. Dodává, že promítnutí daně do ceny produktu je čistě potenciální a nezávisí na samotné dani, ale na vůli vlastníka plynovodu.
- 26 S ohledem na výše uvedené italská vláda požaduje, aby Soudní dvůr zamítl žalobu jako neopodstatněnou.

Závěry Soudního dvora

Úvodní poznámky

- 27 Před zahájením přezkumu projednávané žaloby je třeba připomenout, že podle čl. 23 odst. 1 ES je Společenství založeno na celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím. Tato unie zahrnuje jednak zákaz všech vývozních a dovozních cel, jakož i všech poplatků s účinkem rovnocenným těmto clům mezi členskými státy, a jednak přijetí společného celního sazebníku pro obchod mezi členskými státy a třetími zeměmi.
- 28 Každá jednostranně uložená peněžitá povinnost, bez ohledu na svůj název nebo způsob vybírání, postihující zboží z důvodu překročení hranice představuje, pokud není clem jako takovým, poplatek s rovnocenným účinkem ve smyslu článků 23 ES a 25 ES, i když zmíněná peněžitá povinnost není vybírána ve prospěch státu (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 8. listopadu 2005, Jersey Produce Marketing Organisation, C-293/02, Sb. rozh. s. I-9543, bod 55, a ze dne 8. června 2006, Koornstra, C-517/04, Sb. rozh. s. I-5015, bod 15).
- 29 Pokud jde o společný celní sazebník, má tento za cíl vyrovnat celní zatížení, kterému podléhají na hranicích Společenství produkty dovážené ze třetích zemí, za účelem zamezení jakéhokoliv narušení vnitřního volného pohybu nebo podmínek hospodářské soutěže (výše uvedený rozsudek Indiamex a De Belder, bod 9, jakož i rozsudek ze dne 7. listopadu 1996, Cadi Surgelés a další, C-126/94, Recueil, s. I-5647, bod 14).
- 30 Jednalo by se totiž o vážný zásah jak do jednoty celního území Společenství, tak i do jednotnosti společné obchodní politiky, pokud by bylo členských státům dovoleno

jednostranně ukládat poplatky s účinkem rovnocenným clu z dovozů ze třetích zemí (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Aprile, bod 34).

- 31 Mimoto, celní unie nutně znamená, že je zajištěn volný pohyb zboží mezi členskými státy. Tato svoboda jako taková by nebyla úplná, pokud by členské státy měly možnost jakýmkoliv způsobem bránit nebo překážet pohybu zboží v tranzitním režimu. Je třeba tudíž uznat, jako důsledek celní unie a ve vzájemném zájmu členských států, existenci obecné zásady volného tranzitu zboží uvnitř Společenství (viz výše uvedený rozsudek SIOT, bod 16).
- 32 Členské státy by zasahovaly do zásady volného tranzitu v rámci Společenství, pokud by uplatňovaly na zboží v tranzitním režimu na jejich území, včetně zboží přímo dováženého z třetích zemí, tranzitní cla nebo jakékoliv jiné poplatky vztahující se k tomuto tranzitu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek SIOT, body 18 a 19).
- 33 Navíc neexistuje žádný důvod pro to, aby se zákaz poplatků s účinkem rovnocenným clu vykládal jiným způsobem podle toho, zda se jedná o obchod uvnitř Společenství, nebo o obchod se třetími zeměmi upravený takovými dohodami, jako je dohoda o spolupráci (viz výše uvedený rozsudek Aprile, bod 39).
- 34 Ve světle těchto zásad je třeba provést přezkum věci samé.

K věci samé

- 35 V projednávané věci je nesporné, že na základě sicilského zákona je zavedena ekologická daň, jejímž cílem je financování investic určených ke snížení rizik pro

životní prostředí vyplývajících z přítomnosti plynovodů obsahujících plyn metan umístěných na území Sicilského regionu a k jejich předcházení. Přeprava a distribuce dotčeného plynu metan se provádí prostřednictvím plynovodů klasifikovaných jako „potrubí typu 1“ ve smyslu ministerského nařízení ze dne 24. listopadu 1984 a napojených na plynovody přes Středozemní moře, které přepravují takový plyn z Alžírsko.

36 Podle čl. 6 odst. 3 sicilského zákona je skutečností vedoucí ke vzniku ekologické daně vlastnictví plynovodů obsahujících zemní plyn, které procházejí územím Sicilského regionu.

37 V tomto ohledu italská vláda ve svých vyjádřeních potvrzuje, že sporná daň se nevztahuje na zboží, ale pouze na přepravní infrastrukturu. Nicméně, podle výpovědi té samé vlády, se sporná daň odvádí pouze tehdy, pokud je zemní plyn skutečně přítomen v infrastruktuře.

38 Mimoto, uvedená vláda nepopírá skutečnost, že jediné zařízení, které splňuje podmínky zdanění definované sicilským zákonem, je zařízení, které je napojeno na plynovody přes Středozemní moře a které přepravuje zemní plyn z Alžírsko.

39 Tudíž je namístě konstatovat, že daň zavedená na základě sicilského zákona představuje daňové zatížení, které postihuje zboží dovážené ze třetí země, tedy alžírský plyn metan, za účelem distribuce a spotřeby tohoto zemního plynu na italském území nebo jeho tranzitu do jiných členských států.

- 40 Jak přitom vyplývá z judikatury uvedené v bodech 28 až 33 tohoto rozsudku, taková daň ze zboží dováženého ze třetí země, a sice z Alžírské demokratické a lidové republiky, je v rozporu jak s články 23 ES a 133 ES, tak i s článkem 9 dohody o spolupráci.
- 41 Kromě toho je třeba uvést, že pokud je alžírský zemní plyn, zdaněný na základě sicilského zákona, dovážen do Itálie a vyvážen následně do jiných členských států, sporná daň může narušit obchod uvnitř Společenství, čímž je porušen článek 25 ES.
- 42 Konečně, pokud jde o argument italské vlády, podle kterého je žaloba Komise neopodstatněná vzhledem k tomu, že sporná daň byla zavedena pouze za účelem ochrany životního prostředí, zejména s ohledem na požadavky zásady obezřetnosti, stačí připomenout, že poplatky s rovnocenným účinkem jsou zakázány bez ohledu na cíl, pro který byly zavedeny, jakož i určení příjmů, které z nich vyplývají (viz rozsudek ze dne 9. září 2004, Carbonati Apuani, C-72/03, Sb. rozh. s. I-8027, bod 31).
- 43 Pokud jde o článek 26 ES a článek 4 dohody o spolupráci, je namístě konstatovat, že tato ustanovení jako taková neposkytují žádné dostatečně přesné právní kritérium, na základě kterého by mohla být daň zavedená sicilským zákonem posouzena.
- 44 S ohledem na výše uvedené je namístě konstatovat, že Italská republika tím, že zavedla ekologickou daň postihující plyn metan z Alžírsko, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 23 ES, 25 ES a 133 ES, jakož i z článku 9 dohody o spolupráci.

K nákladům řízení

- 45 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise náhradu nákladů řízení od Italské republiky požadovala a Italská republika neměla v zásadě ve věci úspěch, je namístě posledně uvedené uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Italská republika tím, že zavedla ekologickou daň postihující plyn metan z Alžírsko, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 23 ES, 25 ES a 133 ES, jakož i z článku 9 Dohody o spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Alžírskou demokratickou a lidovou republikou, podepsané dne 26. dubna 1976 v Alžíru a schválené jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2210/78 ze dne 26. září 1978.**
- 2) **Ve zbývajících částech se žaloba zamítá.**
- 3) **Italské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.